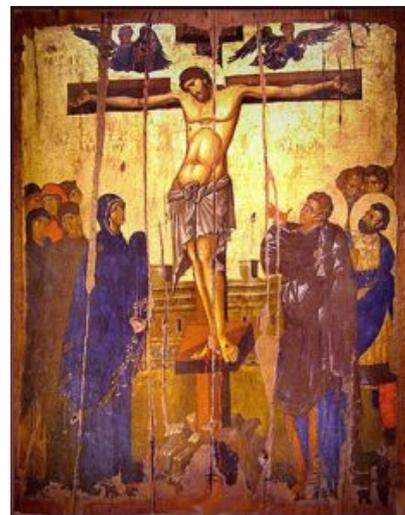

Πότε σταυρώθηκε ο Ιησούς κατά τα Ευαγγέλια;

Το άρθρο αυτό θα ασχοληθεί μόνο με το έτος της σταυρώσεως του Ιησού, με βάση όσα μας παραδίδονται στην χριστιανική Βίβλο και όσα στοιχεία μας δίνει η ιστορία. Δεν θα αναφερθώ ούτε στις υπόλοιπες αντιφάσεις των διηγήσεων, ούτε στην άγνοια των ευαγγελιστών όσον αφορά τα εβραϊκά έθιμα και νόμους, ή λάθη γεωγραφικά και αναχρονισμούς.

Τα ευαγγέλια δεν μας λένε άμεσα το έτος σταυρώσεως του Ιησού, όπως δεν μας λένε άμεσα ούτε το έτος γεννήσεως. Απλά αναφέρονται κάποια στοιχεία βάσει των οποίων μπορεί να υπολογιστούν οι χρονολογήσεις. Όπως τα στοιχεία που αφορούν τη γέννησή του είναι μεταξύ τους αντιφατικά, το ίδιο και σε χειρότερο επίπεδο όσον αφορά τη σταύρωση. Όπως για τη γέννηση προκύπτουν διαφορετικές χρονολογήσεις που απέχουν μεταξύ τους δέκα με δώδεκα έτη, έτσι και εδώ προκύπτουν διαφορετικές χρονολογήσεις.

Τα μοναδικά στοιχεία που έχουμε είναι ότι πριν συλληφθεί και σταυρωθεί έλαβε χώρα ο τελευταίος δείπνος, και ότι η μέρα της σταυρώσεως ήταν η Παρασκευή. Όμως ο δείπνος ήταν πασχαλινός ή όχι; Τα συνοπτικά ευαγγέλια τον τοποθετούν το Πάσχα 14 Νισάν προς 15 ενώ το τέταρτο **πριν** το Πάσχα, δηλαδή 13 Νισάν προς 14. Και ενώ όλα τοποθετούν την σταύρωση την Παρασκευή, για τα τρία συνοπτικά ευαγγέλια είναι 15 του μηνός Νισάν (πρώτη των αζύμων) ενώ για το τέταρτο είναι 14 (Πάσχα την ώρα της θυσίας του πασχαλινού αμνού). Εμφανέστατα πρόκειται για δύο διαφορετικά έτη.

Ας τα πάρουμε όμως όλα κατά σειρά και τάξη, έχοντας ως γερό θεμέλιο όσα είναι γραμμένα στον Μωσαϊκό Νόμο που όφειλαν οι Ιουδαίοι να ακολουθούν κατά γράμμα, διότι «ού δύναται λυθῆναι ἡ γραφή» (κατά Ιωάννην 10:35). Και εμείς λοιπόν, ακολουθώντας το ρητό αυτό, βήμα- βήμα θα επιχειρήσουμε να βρούμε το έτος της σταύρωσης χωρίς ερμηνευτικές αλχημείες, αλλά βασιζόμενοι στα

στοιχεία που μας δίνουν οι πηγές.

Πότε τοποθετείται χρονικά ο τελευταίος δείπνος κατά τα τρία συνοπτικά ευαγγέλια;

Και στα τρία Συνοπτικά, ο Ιησούς εμφανίζεται να δίδει οδηγίες για το πασχάλιο τραπέζι και οι μαθητές να τις εκτελούν. Ας δούμε τις σχετικές αναφορές:

Κατά Μάρκον: «**Καὶ τῇ πρώτῃ ἡμέρᾳ τῶν ἀζύμων ὅτε τὸ πάσχα ἔθουον** λέγουσιν αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ **Ποῦ θέλεις ἀπελθόντες ἐτοιμάσωμεν ἵνα φάγης τὸ πάσχα** καὶ ἀποστέλλει δύο τῶν μαθητῶν αὐτοῦ καὶ λέγει αὐτοῖς Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν καὶ ἀπαντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων• ἀκολουθήσατε αὐτῷ καὶ ὅπου ἂν εἰσέλθῃ εἶπατε τῷ οἰκοδεσπότη ὅτι Ὁ διδάσκαλος λέγει **Ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμά ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω** καὶ αὐτὸς ὑμῖν δείξει ἀνώγειον μέγα ἐστρωμένον ἕτοιμον• ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἡμῖν καὶ ἐξῆλθον οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ, καὶ ἦλθον εἰς τὴν πόλιν καὶ εὔρον καθὼς εἶπεν αὐτοῖς **καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα**. Καὶ ὀψίας γενομένης ἔρχεται μετὰ τῶν δώδεκα καὶ ἀνακειμένων αὐτῶν καὶ ἐσθιόντων» (14:12-18).

Κατά Ματθαῖον: «**Τῇ δὲ πρώτῃ τῶν ἀζύμων** προσῆλθον οἱ μαθηταὶ τῷ Ἰησοῦ λέγοντες αὐτῷ **Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμέν σοι φαγεῖν τὸ πάσχα** ὁ δὲ εἶπεν Ὑπάγετε εἰς τὴν πόλιν πρὸς τὸν δεῖνα καὶ εἶπατε αὐτῷ Ὁ διδάσκαλος λέγει Ὁ καιρὸς μου ἐγγύς ἐστὶν **πρὸς σὲ ποιῶ τὸ πάσχα** μετὰ τῶν μαθητῶν μου καὶ ἐποίησαν οἱ μαθηταὶ ὡς συνέταξεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς **καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα**. Ὀψίας δὲ γενομένης ἀνέκειτο μετὰ τῶν δώδεκα καὶ ἐσθιόντων αὐτῶν...» (26:17-21).

Κατά Λουκάν: «**Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων ἐν ἧ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα**• καὶ ἀπέστειλεν Πέτρον καὶ Ἰωάννην εἰπὼν Πορευθέντες ἐτοιμάσατε ἡμῖν τὸ **πάσχα ἵνα φάγωμεν** οἱ δὲ εἶπον αὐτῷ Ποῦ θέλεις ἐτοιμάσωμεν ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς Ἰδοὺ, εἰσελθόντων ὑμῶν εἰς τὴν πόλιν συναντήσῃ ὑμῖν ἄνθρωπος κεράμιον ὕδατος βαστάζων• ἀκολουθήσατε αὐτῷ εἰς τὴν οἰκίαν οὗ εἰσπορεύεται καὶ ἐρεῖτε τῷ οἰκοδεσπότη τῆς οἰκίας λέγει σοι ὁ διδάσκαλος **Ποῦ ἐστὶν τὸ κατάλυμα ὅπου τὸ πάσχα μετὰ τῶν μαθητῶν μου φάγω** κάκεινος ὑμῖν δείξει ἀνώγειον μέγα ἐστρωμένον• ἐκεῖ ἐτοιμάσατε ἀπελθόντες δὲ εὔρον καθὼς εἶρηκεν αὐτοῖς **καὶ ἠτοίμασαν τὸ πάσχα**. Καὶ ὅτε ἐγένετο ἡ ὥρα ἀνέπεσεν καὶ οἱ δώδεκα ἀπόστολοι σὺν αὐτῷ» (22:7-14).

Δύο εἶναι τα στοιχεία που πρέπει να βάλουμε σε χρονική σειρά, καθότι οι

ευαγγελιστές τα μπερδεύουν: Πότε αρχίζει η εορτή των αζύμων και πότε είναι το Πάσχα.

Το εβραϊκό Πάσχα σύμφωνα με τον Μωσαϊκό Νόμο, τελούνταν τον πρώτο μήνα του ενιαυτού (Έξοδος, 12: 2) ως ενθύμηση της εξόδου του λαού Ισραήλ από την Αίγυπτο. Αυτός ήταν ο μήνας Νισάν. Ο Φίλων ο Αλεξανδρεύς προσθέτει ότι είναι η αρχή της περιόδου της εαρινής ισημερίας, πριν την πανσέληνο: «*Την αρχήν της εαρινής ισημερίας πρώτον αναγράφει μήνα Μωυσής εν ταις των ενιαυτών περιόδοις. [...] Τω δη μηνί τούτω περί τεσσαρεσκαιδεκάτην ημέραν, μέλλοντος του σεληνιακού κύκλου γίνεσθαι πλησιφαούς, άγεται τα διαβατήρια, δημοφανής εορτή, το Χαλδαϊστί λεγόμενον Πάσχα...*» (Βίος Μωυσέως, Β΄ βιβλίο, παρ. 222/224).

Έπρεπε την 10η του μηνός να λάβουν τον αμνό (Έξοδος 12:3) και στις 14 του ίδιου μηνός να τον σφάξουν πριν την δύση του ηλίου: «*και εσται υμιν διατετηρημενον εως της τεσσαρεσκαιδεκατης του μηνος τουτου και σφαξουσιν αυτο παν το πληθος συναγωγης υιων ισραηλ **προς εσπεραν***» (12:6). Το ίδιο αναφέρεται στο βιβλίο «Αριθμοί»: «*ποιειτωσαν οι υιοι ισραηλ το Πασχα καθ ωραν αυτου **τη τεσσαρεσκαιδεκατη ημερα του μηνος του πρωτου προς εσπεραν ποιησεις αυτο***» (Αριθμοί 9:2-3). Οι εβραίοι είχαν διαφορετικό τρόπο αρίθμησης των ημερών από τον δικό μας. Εκείνοι μετρούσαν την μέρα μεταξύ δύο εσπερινών. Εφόσον είμαστε πριν την δύση («προς εσπέραν»), είμαστε πριν την αλλαγή της 14ης Νισάν. **Τότε** θυσίαζαν τον αμνό και **τότε** ήταν το Πάσχα. Από τον ιστορικό Φλάβιο Ιώσηπο μαθαίνουμε ότι επί εποχής Νέρωνος (54-68 κ.ε.), δηλαδή πολύ κοντά στα χρόνια που περιγράφουν τα ευαγγέλια, η θυσία γινόταν από την ένατη ώρα μέχρι την ενδεκάτη: «*...οι δ' ενστάσης εορτής, Πάσχα καλείται, καθ' ην θύουσιν μεν από ενάτης ώρας μέχρις ενδεκάτης...*» (Ιουδαϊκός Πόλεμος, βιβλίο 6ο, παρ. 423). Δηλαδή, μέσα στο δώρο μεταξύ τρεις-πέντε το απόγευμα.

Πότε ξεκινούσε η πρώτη ημέρα των αζύμων; Στο βιβλίο «Έξοδος» αναφέρεται: «*εναρχομενου τη τεσσαρεσκαιδεκατη ημερα του μηνος του πρωτου αφ εσπερας εδεσθε αζυμα εως ημερας μιας και εικαδος του μηνος εως εσπερας*» (Έξοδος 12:18).

Στο βιβλίο «Λευιτικό» αναφέρεται: «*εν τω πρωτω μηνι εν τη τεσσαρεσκαιδεκατη ημερα του μηνος ανα μεσον των εσπερινων Πασχα τω Κυριω και **εν τη πεντεκαιδεκατη ημερα του μηνος τουτου εορτη των αζυμων τω Κυριω** επτα ημερας αζυμα εδεσθε και η ημερα η πρωτη κλητη αγια εσται υμιν **παν***

εργον λατρευτον ου ποιησετε» (Λευιτικό 23:5-7). Το ίδιο αναφέρεται και στο βιβλίο «Αριθμοί»: «και εν τω μηνι τω πρωτω τεσσαρεσκαιδεκατη ημερα του μηνος Πασχα Κυριω και τη πεντεκαιδεκατη ημερα του μηνος τουτου εορτη επτα ημερας Αζυμα εδεσθε» (28: 16-17).

Δεν υπάρχει αντίφαση σε αυτά τα βιβλικά χωρία. Στο βιβλίο «Έξοδος» αναφέρεται ότι η εορτή των αζύμων ξεκινά το εσπέρας της 14ης του μηνός. Δεν λέει «προς εσπέρας», αλλά «αφ εσπέρας». Επομένως αναφέρεται στις 15 Νισάν.

Σύμφωνα με τον Νόμο όπως είναι γραμμένος στο βιβλίο «Έξοδος», αφού έσφαζαν τον αμνό προς το εσπέρας, μετά έπαιρναν το αίμα και έβαφαν με αυτό δια υσώπου τις θύρες των οικιών τους, και όταν πλέον το τραπέζι ήταν έτοιμο άρχιζαν τον δείπνο τρώγοντας το κρέας ψημένο μαζί με τα άζυμα και τα πικρά χόρτα. Ο δείπνος ελάμβανε χώρα 14 προς 15 Νισάν. Έπρεπε μέχρι το πρωί της 15ης Νισάν να καταναλώσουν τον πασχαλινό αμνό και ότι περίσσευε να το κάψουν: «και εσται υμιν διατετηρημενον εως της τεσσαρεσκαιδεκατης του μηνος τουτου και σφαξουσιν αυτο παν το πληθος συναγωγης υιων ισραηλ προς εσπεραν και λημψονται απο του αιματος και θησουσιν επι των δυο σταθμων και επι την φλιαν εν τοις οικοις εν οις εαν φαγωσιν αυτα εν αυτοις **και φαγονται τα κρεα τη νυκτι ταυτη οπτα πυρι και αζυμα επι πικριδων εδονται ουκ εδεσθε απ αυτων ωμον ουδε ηψημενον εν υδατι αλλ η οπτα πυρι κεφαλην συν τοις ποσιν και τοις ενδοσθιοις ουκ απολειψετε απ αυτου εως πρωι και οστουν ου συντριψετε απ αυτου τα δε καταλειπομενα απ αυτου εως πρωι εν πυρι κατακαυσετε» (12:6-10). Το ίδιο αναφέρεται και στο βιβλίο «Δευτερονόμιο»: «ου κοιμηθησεται απο των κρεων ων εαν θυσης το εσπερας τη ημερα τη πρωτη εις το πρωι» (Δευτερονόμιο 16:4). Σε απόδοση Νεοφύτου Βάμβα: «και από του κρέατος, το οποίον εθυσίασας την πρώτην ημέραν προς το εσπέρας, δεν θέλει μείνει ουδέν έως πρωί».**

Συμπερασματικά: Το Πάσχα όπου έθνον ήταν στις 14 Νισάν. Θυσίαζαν τον αμνό πριν τη δύση του ηλίου, μεταξύ τρεις με πέντε το απόγευμα. Η πρώτη των αζύμων άρχιζε μετά τη δύση του ηλίου που ήταν πια 15 Νισάν. Οι ημέρες είναι διαφορετικές. Όχι οι ίδιες όπως μας λένε τα συνοπτικά ευαγγέλια. Άλλωστε την πρώτη των αζύμων δεν επιτρεπόταν καμία εργασία κατά τον Νόμο.

Προσπάθειες διορθώσεως του λάθους των τριών συνοπτικών ευαγγελίων
Οι χριστιανοί έχουν προσέξει αυτά τα λάθη τα οποία προσπαθούν να εξαλείψουν με αστείες δικαιολογίες. Ένας από αυτούς είναι ο Ιωάννης ο Χρυσόστομος, ο

οποίος σχολιάζοντας από το 26ο κεφάλαιο του «κατά Ματθαίον» (χωρία 17-25), αναφέρει: «*Πρώτην των αζύμων, την προ των αζύμων φησίν· ειώθασιν γαρ από της εσπέρας αεί αριθμείν την ημέραν· και ταύτης μνημονεύει, καθ' ην εν τη εσπέρα το Πάσχα έμελλε θύεσθαι· τη γαρ πέμπτη του Σαββάτου προσήλθον*» (Άπαντα Ι. Χρυσοστόμου, τ. 12, Ομιλία ΠΑ΄1).

Είδαμε τι όριζε ο Νόμος. Ο Χρυσόστομος το γνωρίζει. Οι ευαγγελιστές το αγνοούν. Ο Χρυσόστομος καταφεύγει στον γνωστό απολογητικό ισχυρισμό ότι άλλο λέει κι...άλλο εννοεί! Έτσι, τη φράση «*πρώτη των αζύμων*» την αλλάζει στην ερμηνεία του σε «*προ των αζύμων*», θέτοντας τώρα τα πράγματα στην σωστή τους βάση. Ο Χρυσόστομος προσπαθεί να εκμεταλλευτεί το γεγονός ότι οι Εβραίοι μετρούσαν την νέα μέρα από την δύση του ηλίου. Τα όρια δηλαδή μεταξύ προηγούμενης και επόμενης δεν είναι τόσο ευδιάκριτα και για αυτό το λόγο, μιλώντας οι ευαγγελιστές «*χονδροειδώς*», θέτουν την ημέρα της θυσίας μαζί με εκείνη των αζύμων. Αυτή είναι μια ελεύθερη ερμηνεία του Χρυσοστόμου που ίσως να μπορούσε κάποιος να την δεχτεί όσον αφορά το «κατά Μάρκον» και το «κατά Ματθαίον». Δεν μπορεί όμως όσον αφορά το «κατά Λουκάν». Διότι ο συγγραφέας του ευαγγελίου αυτού είναι ο μόνος που υπόσχεται ακρίβεια στα γραφόμενά του: «*πᾶσιν ἀκριβῶς καθεξῆς σοι γράψαι κράτιστε Θεόφιλε*» (1:3). Στο ευαγγέλιό του γράφει: «*Ἦλθεν δὲ ἡ ἡμέρα τῶν ἀζύμων ἐν ἧ ἔδει θύεσθαι τὸ πάσχα*» (22:7). Το «*ήλθε*» δηλώνει κάτι τετελεσμένο, και φυσικά δεν σημαίνει «*εγγύς ην, επί θύραις ην*» όπως συνεχίζει ο Χρυσόστομος. Πρέπει να διαλέξουμε: Είτε την πηγή (που είναι το ευαγγέλιο), είτε την μεταγενέστερη ερμηνεία (που είναι του Χρυσοστόμου).

Ένας επίσης που προσπαθεί να δικαιολογήσει το λάθος, είναι ο Π. Τρεμπέλας. Στην παράφρασή του πάνω στο χωρίο του «κατά Λουκάν» κεφάλαιο 22 στίχοι 7-8, γράφει: «*Έφθασε δε η ημέρα των Αζύμων, κατά την οποία έπρεπε σύμφωνα με τον νόμο να θυσιάζεται ο πασχάλιος αμνός. (Και η ημέρα αυτή ήρχιζεν από την δύσιν της 13ης Νισάν και έληγε κατά την Δύσιν της 14ης, ολίγον δε προ της δύσεως της 14ης εσφάζετο ο αμνός, ώστε μετά την δύσιν, ότε ήρχιζεν η 15 Νισάν και ετελείτο το Πάσχα, να είναι ούτος ετοιμασμένος και ψημένος). Και περί την δύσιν της 13ης του Νισάν απέστειλεν ο Κύριος τον Πέτρον και τον Ιωάννην και τους είπε: Πηγαίνετε και ετοιμάσατέ μας το Πάσχα δια να φάγωμεν αυτό*».

Ο Τρεμπέλας για να καλύψει την αντίφαση (άρα γνωρίζει το Νόμο), ισχυρίζεται στην παράφρασή του ότι η πρώτη των αζύμων άρχιζε το εσπέρας της 13ης Νισάν

και έληγε το εσπέρας της 14ης. Λίγο πριν το εσπέρας της 14ης σφαγιάζονταν ο αμνός. Και ενώ ο Χρυσόστομος άλλαξε το νόημα αλλάζοντας μια λέξη, ο Τρεμπέλας άλλαξε...τον Μωσαϊκό Νόμο.

Πότε τοποθετείται χρονικά ο τελευταίος δείπνος στο «κατά Ιωάννην»

Στο «κατά Ιωάννην» ευαγγέλιο και σε αντίθεση με όλα αυτά, ο τελευταίος δείπνος τοποθετείται πριν το εβραϊκό Πάσχα. Ούτε θυσία αμνού, ούτε πρώτη των αζύμων, ούτε πασχαλινός δείπνος. Ας το τεκμηριώσουμε: «**Πρὸ δὲ τῆς ἑορτῆς τοῦ πάσχα** εἰδὼς ὁ Ἰησοῦς ὅτι ἐλήλυθεν αὐτοῦ ἡ ὥρα ἵνα μεταβῆ ἐκ τοῦ κόσμου τούτου πρὸς τὸν πατέρα ἀγαπήσας τοὺς ἰδίους τοὺς ἐν τῷ κόσμῳ εἰς τέλος ἠγάπησεν αὐτοὺς καὶ δείπνου γενομένου [...]» (13:1-2).

Στους συνοπτικούς ο δείπνος είναι πασχαλινός, άρα γίνεται την Πέμπτη 14 προς 15 Νισάν, με την επομένη να είναι Παρασκευή πρώτη των αζύμων. Εδώ γίνεται επίσης Πέμπτη βράδυ, με τη διαφορά ὅτι βρισκόμαστε στις 13 Νισάν, πριν το Πάσχα. Αυτό προκύπτει από δύο σημεία του ευαγγελίου αυτού. Το επόμενο πρωινό, Παρασκευή πλέον 14 Νισάν Πάσχα, όταν μετέφεραν τον Ιησού από τον Καϊάφα στο εθνικό Πιλάτο στο πραιτώριο, ακόμα δεν είχαν θυσιάσει τον αμνό. Δεν είχαν τελέσει τον δείπνο: «αὐτοὶ οὐκ εἰσῆλθον εἰς τὸ πραιτώριον ἵνα μὴ μιανθῶσιν ἀλλ' ἵνα φάγωσιν τὸ πάσχα» (18:28). Επίσης, είναι ξεκάθαρο ὅτι βρισκόμαστε ημέρα Παρασκευή («Παρασκευὴν ἡν» 19:31), «Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθα **ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη**» (19:13-14/ 42). Ἐκτη ὥρα σημαίνει δώδεκα το μεσημέρι. Στο τέταρτο ευαγγέλιο η σταύρωση συμπίπτει με την θυσία του αμνού επί σκοπού. Επιχειρεῖ να παραλληλίσει την θυσία του αμνού με τη θυσία του Ιησού. Στο ίδιο ευαγγέλιο βρίσκουμε τον παραλληλισμό: «Τῇ ἐπαύριον βλέπει ὁ Ἰωάννης τὸν Ἰησοῦν ἐρχόμενον πρὸς αὐτόν καὶ λέγει Ἴδε ὁ αμνὸς τοῦ θεοῦ ὁ αἵρων τὴν ἁμαρτίαν τοῦ κόσμου» (1:29). Για αυτό αναφέρεται ὅτι ο Ιησούς είναι ο αμνός του θεού, του οποίου δεν σύντριψαν τα σκέλη οι Ρωμαῖοι, ὅπως ακριβώς και οι εβραῖοι δεν έπρεπε να σπάσουν τα οστά του αμνού που θυσίαζαν για το Πάσχα τους: «ἵνα ἡ γραφὴ πληρωθῇ Ὅστοῦν οὐ συντριβήσεται αὐτοῦ» (19:33-36).

Συμπερασματικά: Στα συνοπτικά ευαγγέλια, ο δείπνος γίνεται Πέμπτη βράδυ 14 προς 15 Νισάν, με την ημέρα της σταύρωσης Παρασκευή 15 Νισάν πρώτη των αζύμων. Στο «κατά Ιωάννην», ο δείπνος γίνεται Πέμπτη βράδυ πριν το Πάσχα 13 προς 14 Νισάν, και η σταύρωση το Πάσχα την Παρασκευή 14 Νισάν, περίπου την ὥρα που έθυαν τον αμνό.

Αυτή η λεπτομέρεια ανατρέπει κάθε θεμέλιο ιστορικότητας και αξιοπιστίας όσον αφορά το κεντρικό θέμα των ευαγγελίων που είναι η σταύρωση του Ιησού.

Πώς δικαιολογούν τη διαφορά μεταξύ συνοπτικών και «κατά Ιωάννην»;

Οι μελετημένοι χριστιανοί έχουν παρατηρήσει τη διαφορά. Επειδή όμως ανατρέπεται στην ουσία η ίδια η πίστη τους, προσπάθησαν να την καλύψουν αλλάζοντας τα δεδομένα. Και ενώ κατά τους πρώτες αιώνες ούτε κανόνες των Γραφών υπήρχε, ούτε πλήρης συμφωνία περί των κειμένων και ίσως εκεί να δικαιολογούνταν κάπως το πράγμα, σήμερα είναι ανεπίτρεπτο να ισχυρίζονται ιστορικότητα και να μην ερυθριούν. Το μέλημα των τριών πρώτων αιώνων ήταν το πότε θα έπρεπε να εορτάζεται το Πάσχα. Θέμα το οποίο δημιούργησε έριδες και σχίσματα στις κοινότητες. Άλλοι επίσκοποι δέχονταν ότι στις 14 Νισάν έγινε η σταύρωση, άλλοι ότι τότε έγινε ο δείπνος. Αιώνες μετά, δημιουργήθηκε και άλλο θέμα, πάλι βασιζόμενο στην διαφωνία μεταξύ συνοπτικών και τετάρτου ευαγγελίου σχετικά με τον χαρακτήρα του δείπνου· εάν ο δείπνος ήταν πασχαλινός, τότε ο Ιησούς χρησιμοποίησε άζυμα όταν παρέδωσε τη «θεία ευχαριστία». Αν δεν ήταν, τότε ο άρτος ήταν ένζυμος. Υπάρχει βέβαια και η άποψη ότι ο δείπνος ήταν πασχαλινός αλλά ο Ιησούς του έδωσε χριστιανικό χαρακτήρα, χρησιμοποιώντας ένζυμο άρτο. Σε κάθε περίπτωση, οι διαμάχες μεταξύ των χριστιανών ήσαν ανούσιες και δεν αποσκοπούσαν στην ιστορική αλήθεια. Από εδώ βλέπουμε πόσο πολύ τυφλώνει τον άνθρωπο ο στείρος δογματισμός και η νομή της εξουσίας.

Ο καθηγητής Βλάσιος Φειδάς γράφει: «Στις έριδες αυτές αναμίχθηκαν οι επίσκοποι Ιεραπόλεως Απολινάριος και Σάρδεων Μελίτων. Αιτία των διαφωνιών ήταν προφανώς ο καθορισμός του γεγονότος, το οποίο έλαβε χώρα και εορτάζονταν κατά τη 14η του μήνα Νισάν. Ο Ιεραπόλεως Απολινάριος ως φορέας της Ιωάννειας παραδόσεως, η οποία φυλασσόταν με ιδιαίζουσα αυστηρότητα στη Φρυγία, υποστήριξε, επί τη βάσει του χωρίου Ιω. 18,28, ότι τη 14η Νισάν έγινε η σταύρωση του Ιησού, ενώ ο Μελίτων Σάρδεων, στηριζόμενος σε όσα σχετικά αναφέρουν τα Συνοπτικά ευαγγέλια, δεχόταν ότι τότε έγινε ο Μυστικός Δείπνος και όχι η σταύρωση. Η διαφωνία αυτή του Ιωάννου και Συνοπτικών ευαγγελίων είναι βεβαίως φαινομενική, αφού κατά την ιουδαϊκή αντίληψη οι ημερολογιακές ημέρες άρχιζαν από την εσπέρα της προηγούμενης. Συνεπώς, “η πρώτη μέρα των αζύμων” (Ματθ. 26:17) είναι μεν η 14η, αλλά και η εσπέρα της 13ης του μήνα Νισάν» (Εκκλ. Ιστορία τ. Α σ. 276).

Ο καθηγητής βασίζεται στην πληροφορία των συνοπτικών που τοποθετούν την

πρώτη ημέρα των αζύμων στις 14 Νισάν, η οποία αρχίζει από το εσπέρας της 13ης και τελειώνει στο εσπέρας της 14ης. Ο Νόμος όμως είναι σαφής ότι η πρώτη των αζύμων ξεκινά από το εσπέρας της 14ης Νισάν και όχι της 13ης ! Αυτό αποδεικνύεται από τις αναφορές του βιβλίου «Έξοδος», «Λευιτικό», και «Αριθμοί» που ήδη παρατέθηκαν προηγουμένως. Μάλιστα στο βιβλίο «Έξοδος» αναφέρεται ρητά ότι έπρεπε οι Ιουδαίοι να τηρούν την εντολή «εις γενεας υμων νομιμον αιωνιον», που σημαίνει ότι δεν αλλάζει από κανέναν και σε καμία των περιπτώσεων. Το εσπέρας της 13ης Νισάν και η 14η Νισάν είναι άσχετες με την πρώτη ημέρα των αζύμων. Η πρώτη ημέρα των αζύμων είναι η 15η Νισάν ή αλλιώς το εσπέρας της 14ης! Το να τεντώνει κανείς σαν άλλος Προκρούστης τις σαφέστατα καθορισμένες ημερομηνίες που έθετε ο Νόμος, όχι μόνο δεν εξυπηρετεί την αλήθεια, αλλά καθιστά τον Ιησού παραβάτη και ερχόμενο σε αντίφαση με τη διδασκαλία του. Ο καθηγητής γνωρίζει ότι η εκδοχή των συνοπτικών είναι λανθασμένη και οδηγεί σε ερμηνευτικές δυσκολίες. Για να τις αποφύγει, προτιμά την εκδοχή του «κατά Ιωάννην». Έτσι τοποθετεί τον δείπνο την πρώτη των αζύμων αρχή της 14ης Νισάν (που είναι ταυτόχρονα το εσπέρας της 13ης), και τη σταύρωση το απόγευμα της 14ης Νισάν. Αυτή η ερμηνευτική προσέγγιση που ακολουθεί ο καθηγητής Βλάσιος Φειδάς, έχει χαρακτηριστεί από τον αρχιμανδρίτη και καθηγητή Βασίλειο Στεφανίδη ως «συμβιβασμός»: *«Κατά νεώτερον συμβιβασμόν, οι Συνοπτικοί είχαν την Ιουδαϊκήν αντίληψιν των ημερών. Αι ημέραι ήρχιζον την εσπέραν της προηγουμένης. “Τη πρώτη των αζύμων”= η εσπέρα της 13 Νισάν»* (Εκκλ. Ιστορία, σ. 112, σημείωση 9). Φαίνεται ότι ο ίδιος παραδέχονταν ότι πράγματι υπάρχει διαφορά, χωρίς να παίρνει θέση: *«Επρόκειτο περί της διαφοράς, η οποία παρουσιάζεται μεταξύ του Ευαγγελίου του Ιωάννου και των Συνοπτικών. Ο μυστικός, δηλονότι, δείπνος έγινε συγχρόνως με το πασχάλιον δείπνον των Ιουδαίων, ήτοι 14 Νισάν, ως φαίνονται δεχόμενοι οι Συνοπτικοί Ευαγγελισταί (Ματθαίου 26, 17 “πρώτη αζύμων”=14 Νισάν), ή έγινε μια ημέραν προηγουμένως και επομένως την 14η Νισάν ο Ιησούς εσταυρώθη, ως δέχεται ο Ιωάννης (18,28 “και αυτοί [οι Ιουδαίοι] ουκ εισήλθον εις το πραιτώριον, ίνα μη μιανθώσιν αλλά φάγωσιν το Πάσχα”· άρα, κατά την δίκην και την σταύρωσιν, ήτο 14 Νισάν)»* (σ. 112).

Αν η πρώτη των αζύμων ξεκινούσε από το εσπέρας της 13ης Νισάν, τότε δεν θα μπορούσαν να θυσιάσουν τον αμνό στις 14 Νισάν, εφόσον την πρώτη των αζύμων απαγορεύονταν «παν έργον λατρευτόν».

Ο Νόμος ήταν πολύ αυστηρός στην τήρηση των κανόνων και της συμμετοχής. Στο

βιβλίο «Αριθμοί» τονίζεται ότι το Πάσχα πρέπει να τελείται «κατα καιρους κατα τον νομον αυτου και κατα την συγκρισιν αυτου» (9:3). Δηλαδή στον ορισμένο καιρό, σύμφωνα με τα νόμιμά του, και τις τελετές του. Θεωρούνταν **αμαρτία** όποιος δεν έκανε το Πάσχα ορθά: «ανθρωπος ος (...) υστερηση ποιησαι το Πασχα εξολεθρευθησεται η ψυχη εκεινη εκ του λαου αυτης οτι το δωρον Κυριω ου προσηνεγκεν κατα τον καιρον αυτου αμαρτιαν αυτου λημψεται ο ανθρωπος εκεινος» (9:13).

Ο Ιησούς έπρεπε να τελήσει το εβραϊκό Πάσχα στα πλαίσια του Νόμου. Αυτός ο Νόμος δεν άλλαζε για το χατίρι κανενός. Ίσχυε ο ίδιος και την εποχή που υποτίθεται ότι έζησε ο Ιησούς: «φυλαξεσθε το ρημα τουτο νομιμον σεαυτω και τοις υιοις σου εως αιωνος εαν δε εισελθητε εις την γην ην αν δω κυριος υμιν καθοτι ελαλησεν φυλαξεσθε την λατρειαν ταυτην και εσται εαν λεγωσιν προς υμας οι υιοι υμων τις η λατρεια αυτη και ερειτε αυτοις θυσια το πασχα τουτο κυριω ως εσκεπασεν τους οικους των υιων ισραηλ εν αιγυπτω ηνικα επαταξεν τους αιγυπτιους τους δε οικους ημων ερρυσατο και κυψας ο λαος προσεκυνησεν» (Έξοδος 22:27).

Ο Παύλος είναι σαφής, ότι η υποταγή του Ιησού στον Νόμο ήταν η προϋπόθεση για να ελευθερώσει τους πιστούς από τον Νόμο και τις διατάξεις του για να λάβουν οι χριστιανοί την υιοθεσία: «ότε δὲ ἦλθεν τὸ πλήρωμα τοῦ χρόνου ἐξαπέστειλεν ὁ θεὸς τὸν υἱὸν αὐτοῦ γενόμενον ἐκ γυναικὸς γενόμενον ὑπὸ νόμον ἵνα τοὺς ὑπὸ νόμον ἐξαγοράσῃ ἵνα τὴν υἰοθεσίαν ἀπολάβωμεν» (Προς Γαλάτας 4:4-5).

Ας δούμε όμως ακόμα ένα προβαλλόμενο επιχείρημα στην προσπάθεια να παρακαμφθούν όλα τα προηγούμενα εδάφια ώστε να ταιριάξουν οι διηγήσεις. Τα συνοπτικά ευαγγέλια μιλούν για θυσία αμνού και πασχαλινό τραπέζι. Ωστόσο, στο δείπνο δεν αναφέρονται ούτε άζυμα ούτε πικρά χόρτα ούτε ψητό κρέας. Επομένως, ο δείπνος που τέλεσε ο Ιησούς ήταν χριστιανικού χαρακτήρα και όχι νομικού με απόδειξη ότι παρέδωσε την χριστιανική θεία ευχαριστία που είναι το χριστιανικό Πάσχα. Σε αυτό μπορούμε να απαντήσουμε ότι η μη αναφορά σε αυτά που περιείχε το τραπέζι, δεν σημαίνει ότι αυτά δεν υπήρχαν. Έστω όμως ότι δεν υπήρχαν. Και πάλι αυτό δεν αποδεικνύει ότι το τραπέζι στους συνοπτικούς δεν ήταν πασχαλινό. Ο πασχαλινός δείπνος κανονικά περιελάμβανε δεκαπέντε βήματα. Αυτό το τελετουργικό απουσιάζει από τις περιγραφές. Πράγματι, μέχρι την καταστροφή της Ιερουσαλήμ το 70 κ.ε., οι Ιουδαίοι το ακολουθούσαν. Μετά σταδιακά το συντόμευσαν. Άρα, καταλήγουμε σε δύο τινά: είτε οι ευαγγελιστές δεν γνωρίζουν, είτε γνωρίζουν αλλά αυτό που γνωρίζουν δεν συνέβαινε την εποχή

του Ιησού αφού ακόμα δεν είχε γίνει η καταστροφή από τους Ρωμαίους. Στην δεύτερη περίπτωση έχουμε να κάνουμε με αναχρονισμό, που σημαίνει ότι αυτά γράφονται πολύ μεταγενέστερα από την εποχή στην οποία αναφέρονται. Έτσι και η άποψη ότι ο Ιησούς παρήγγειλε την ετοιμασία του Πάσχα (συνοπτικοί), αλλά εόρτασε νωρίτερα («κατά Ιωάννην»), είναι προβληματική και δεν δημιουργεί λιγότερους σκοπέλους.

Η διαφορά δείχνει επίσης και διαφορετικές θεολογικές τάσεις

Και στους τρεις συνοπτικούς, ο Ιησούς παρουσιάζεται περισσότερο ως τηρητής του Νόμου παρά στο «κατά Ιωάννην». Αυτό, αν και αφορά περισσότερο το θεολογικό μέρος μιας και οι τάσεις των ρευμάτων του κινήματος αυτού ποικίλαν όχι μόνο από εποχή σε εποχή αλλά και από περιοχή σε περιοχή, συμβαίνει διότι υπάρχει σταδιακή απομάκρυνση του πρωτο-ορθόδοξου Χριστιανισμού από τον παραδοσιακό Ιουδαϊσμό. Για παράδειγμα, στα συνοπτικά ευαγγέλια που είναι γραμμένα νωρίτερα από το πολύ μεταγενέστερο «κατά Ιωάννην» ευαγγέλιο, ο Ιησούς στην επί του όρους ομιλία φέρεται να λέει: *«Μὴ νομίσητε ὅτι ἦλθον καταλῦσαι τὸν νόμον ἢ τοὺς προφῆτας• οὐκ ἦλθον καταλῦσαι ἀλλὰ πληρῶσαι ἅμην γὰρ λέγω ὑμῖν• ἕως ἂν παρέλθῃ ὁ οὐρανὸς καὶ ἡ γῆ ἰῶτα ἐν ἡμία κεραία οὐ μὴ παρέλθῃ ἀπὸ τοῦ νόμου ἕως ἂν πάντα γένηται ὡς ἐὰν οὖν λύσῃ μίαν τῶν ἐντολῶν τούτων τῶν ἐλαχίστων καὶ διδάξῃ οὕτως τοὺς ἀνθρώπους ἐλάχιστος κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν• ὡς δ' ἂν ποιήσῃ καὶ διδάξῃ οὗτος μέγας κληθήσεται ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν»* (κατά Ματθαῖον 5:17-19). Μιλώντας για «Νόμο» αναφέρεται σαφώς σε ολόκληρο το Νόμο χωρίς να τον διαχωρίζει σε «ηθικό», «τελετουργικό», «υγιεινό». Διότι στα παρακάτω εδάφια λέει: *«ἐὰν οὖν προσφέρῃς τὸ δῶρόν σου ἐπὶ τὸ θυσιαστήριον κάκεῖ μνησθῆς ὅτι ὁ ἀδελφός σου ἔχει τι κατὰ σοῦ ἄφες ἐκεῖ τὸ δῶρόν σου ἔμπροσθεν τοῦ θυσιαστηρίου καὶ ὑπάγε πρῶτον διαλλάγηθι τῷ ἀδελφῷ σου καὶ τότε ἔλθων πρόσφερε τὸ δῶρόν σου»* (5:23-24). Συνεπώς δέχεται το ιουδαϊκό θυσιαστήριο. Επίσης, στο λεπρό που καθάρισε, του παραγγέλλει να κάνει ότι ὀρίζε ο Μωυσής: *«λέγει αὐτῷ ὁ Ἰησοῦς, Ὅρα μηδενὶ εἶπης, ἀλλ' ὑπάγε, σεαυτὸν δεῖξον τῷ ἱερεῖ καὶ προσένεγκε τὸ δῶρον ὃ προσέταξεν Μωσῆς, εἰς μαρτύριον αὐτοῖς»* (8:4). Παραδέχεται επομένως και το ιουδαϊκό ιερατείο και ὅσα πρόσταξε ο Μωυσής. Απεναντίας στο «κατά Ιωάννην» ο Ιησούς παρουσιάζεται διαφορετικά. Οι Σαμαρείτες θεωρούνταν «αιρετικοί» από τους Ιουδαίους καθόσον δέχονταν μόνο την ιουδαϊκή πεντάτευχο απορρίπτοντας ὅλα τα ἄλλα «ιερά» βιβλία. Ενώ πίστευαν στον ἴδιο θεό με τους Ιουδαίους, δεν προσκυνούσαν στα Ιεροσόλυμα στον Ναό, αλλά σε κάποιο βουνό. Για αυτό και δεν είχαν μεταξύ τους κοινωνία. Ο Ιησούς

ωστόσο ισχυρίζεται ότι «έρχεται ώρα ὅτε οὔτε ἐν τῷ ὄρει τούτῳ **οὔτε ἐν Ἱεροσολύμοις** προσκυνήσετε τῷ πατρί» (κατά Ιωάννην 4:21), υποδηλώνοντας την «νέα» χριστιανική εποχή όπου οι αληθινοί προσκυνητές θα προσκυνούν «εν πνεύματι και αληθεία».

Η σταύρωση έγινε ημέρα Παρασκευή σύμφωνα με τα τέσσερα ευαγγέλια, αλλά διαφορετικού έτους

Τα ευαγγέλια συμφωνούν ότι η σταύρωση έγινε ημέρα Παρασκευή. Υπάρχει όμως διαφωνία ως προς την ώρα της σταύρωσης και του θανάτου, μεταξύ των τριών συνοπτικών και του «κατά Ιωάννην».

Ας το τεκμηριώσουμε. Στους συνοπτικούς ο Ιησούς σταυρώνεται ημέρα Παρασκευή.

«Καὶ ἤδη ὀψίας γενομένης ἐπεὶ ἦν παρασκευὴ ὃ ἐστὶν προσάββατον» (Κατὰ Μάρκον 15:42). Μάλιστα, ο θάνατος ἐπῆλθε την ενάτη ώρα, δηλαδή τρεις το απόγευμα (15:34-37). Το ίδιο αναφέρεται και στο «κατά Ματθαίον»: «Τῇ δὲ ἐπαύριον, ἣτις ἐστὶν μετὰ τὴν παρασκευὴν...» (27:62). Το «κατά Λουκάν» αναφέρει: «καὶ ἡμέρα ἦν παρασκευὴ καὶ σάββατον ἐπέφωσκεν» (23:54). Και στο «κατά Ιωάννην»: «παρασκευὴ ἦν» (19:31).

Ὡς προς την ώρα, στα τρία συνοπτικά ευαγγέλια αναφέρεται ότι ο Ιησούς σταυρώθηκε την τρίτη ώρα (δηλαδή στις 9 το πρωί) και πέθανε την ενάτη (δηλαδή στις τρεις το απόγευμα): «ἦν δὲ ὥρα τρίτη καὶ ἐσταύρωσαν αὐτόν (...) γενομένης δὲ ὥρας ἕκτης σκότος ἐγένετο ἐφ' ὅλην τὴν γῆν ἕως ὥρας ἐννάτης καὶ τῇ ὥρᾳ τῇ ἐννάτῃ ἐβόησεν ὁ Ἰησοῦς φωνῇ μεγάλη (...) ὃ δὲ Ἰησοῦς ἀφείς φωνὴν μεγάλην ἐξέπνευσεν» («κατά Μάρκον» 15:25-37/ «κατά Ματθαίον» 27:45-50/ «κατά Λουκάν» 23:44-46). Στο «κατά Ιωάννην» ο Ιησούς τουλάχιστον μέχρι την ἕκτη ώρα, δηλαδή στις δώδεκα το μεσημέρι βρίσκεται στον Πιλάτο ανακρινόμενος: «Ὁ οὖν Πιλάτος ἀκούσας τοῦτον τὸν λόγον, ἤγαγεν ἔξω τὸν Ἰησοῦν καὶ ἐκάθισεν ἐπὶ τοῦ βήματος εἰς τόπον λεγόμενον Λιθόστρωτον Ἑβραϊστὶ δὲ Γαββαθα ἦν δὲ παρασκευὴ τοῦ πάσχα ὥρα δὲ ὡσεὶ ἕκτη καὶ λέγει τοῖς Ἰουδαίοις Ἴδε ὁ βασιλεὺς ὑμῶν οἱ δὲ ἐκραύγασαν Ἄρον ἄρον σταύρωσον αὐτόν» (19:13-15). Η αντίφαση εἶναι περισσότερο ἀπὸ κραυγαλέα και θα μπορούσε να τελειώσει ἐκεῖ η υπόθεση.

Συμπερασματικά: Στα συνοπτικά ο Ιησούς δειπνεί με τους μαθητές του για τελευταία φορά την Πέμπτη προς Παρασκευή 14 προς 15 Νισάν. Πεθαίνει 15

Νισάν, πρώτη των αζύμων, αφού τέλεσε το πασχαλινό δείπνο. Στο τέταρτο, ο δείπνος γίνεται 13 προς 14 Νισάν. Ο Ιησούς πεθαίνει 14 Νισάν (Πάσχα ημέρα Παρασκευή, κοντά στην ώρα της θυσίας του αμνού).

Εξετάζοντας για το έτος της σταύρωσης. Ποιό είναι το χρονικό εύρος της δράσης του Ιησού;

Όλα τα ευαγγέλια συμφωνούν ότι η δράση ξεκινά από την βάπτιση και μετά. Όμως, μόνο το «κατά Λουκάν» μας δίνει ένα συγκεκριμένο χρονικό στίγμα. Στο τρίτο, λοιπόν, κεφάλαιο αναφέρεται ότι η βάπτιση του Ιησού έγινε «Ἐν ἔτει δὲ πεντεκαιδεκάτῳ τῆς ἡγεμονίας Τιβερίου Καίσαρος». Αυτό από μόνο του δεν μας λέει πολλά. Ανατρέχοντας λοιπόν στην ιστορία, πληροφορούμαστε ότι η ηγεμονία του Τιβερίου ξεκίνησε το έτος 14 και έπαυσε το έτος 37 κ. ε (Εκκλ. Ιστορία Β. Στεφανίδη, σ. 794). Επομένως, το 15ο έτος που αναφέρεται στο «κατά Λουκάν» αντιστοιχεί στο έτος 29 κ. ε.

Όλα τα ευαγγέλια συμφωνούν ότι η δράση του Ιησού σταματά κατά την περίοδο που διοικητής στην Ιουδαία ήταν ο Πιλάτος, επί της εποχής του οποίου σταυρώνεται. Από τον Ιώσηπο μαθαίνουμε ότι ο Πιλάτος έγινε διοικητής στην Ιουδαία από το δωδέκατο έτος του Τιβερίου και για δέκα χρόνια («Ιουδαϊκή Αρχαιολογία», κεφ. 18). Επομένως, ο Πιλάτος ανέλαβε από το 26 μέχρι και το 36 κ.ε.

Συνεπώς, το έτος της σταύρωσης είναι υποχρεωτικά μέσα στο εύρος 29- 36 κ. ε. Αυτό περιορίζεται ακόμα περισσότερο αν λάβουμε υπόψη μας ότι ήταν ημέρα Παρασκευή 14 Νισάν (τέταρτο ευαγγέλιο) ή ημέρα Παρασκευή 15 Νισάν (τρεις συνοπτικοί).

Ας δούμε τα έτη ένα προς ένα, σύμφωνα με τους υπολογισμούς των ειδικών.

Έτος 29: 14 Νισάν Τετάρτη / 15 Νισάν Πέμπτη (δεν συμφωνεί κανένα ευαγγέλιο).

Έτος 30: 14 Νισάν Παρασκευή/ 15 Νισάν Σάββατο (συμφωνεί μόνο το «κατά Ιωάννην», αλλά διαφωνούν τα τρία συνοπτικά). Επίσης, δεν θα μπορούσε να είναι αυτό το έτος της σταυρώσεως, καθώς στο «κατά Ιωάννην» είναι μεν Παρασκευή 14 Νισάν, αλλά παρουσιάζεται ο Ιησούς να μεταβαίνει στην Ιερουσαλήμ για τον ετήσιο εορτασμό του Πάσχα τρεις φορές αφότου βαπτίστηκε (2:13 / 6:4 / 12:12), με την τρίτη φορά να σταυρώνεται. Αυτό δίνει τριετές εύρος δράσης. Αν

συνυπολογιστεί με την πληροφορία του «κατά Λουκάν» ότι βαπτίστηκε περίπου τριάντα ετών, τότε ο Ιησούς σταυρώνεται υποχρεωτικά μετά το έτος 30.

Έτος 31: 14 Νισάν Τετάρτη / 15 Νισάν Πέμπτη (δεν συμφωνεί κανένα ευαγγέλιο).

Έτος 32: 14 Νισάν Δευτέρα / 15 Νισάν Τρίτη (δεν συμφωνεί κανένα ευαγγέλιο).

Έτος 33: 14 Νισάν Παρασκευή/ 15 Νισάν Σάββατο (συμφωνεί μόνο το «κατά Ιωάννην», αλλά διαφωνούν τα τρία συνοπτικά). Η χριστιανική παράδοση τοποθετεί αυθαίρετα τη σταύρωση στο 33 κ. ε, για αυτό κάποιοι θεωρούν ότι ο Ιησούς -αν και ζήτησε την ετοιμασία του εβραϊκού πασχαλινού δείπνου- τελικά καθιέρωσε νωρίτερα τον χριστιανικό δείπνο, δηλαδή την παράδοση του «μυστηρίου» της θείας ευχαριστίας με τους σχετικούς συμβολισμούς του. Με αυτόν τον τρόπο επιχειρούν να συμβιβάσουν και να δικαιολογήσουν την διαφορά ως προς την χρονική τοποθέτηση του δείπνου μεταξύ συνοπτικών και του τετάρτου ευαγγελίου που είδαμε παραπάνω. Βεβαίως, δεν στηρίζονται επί καμίας βιβλικής και ιστορικής βάσης.

Έτος 34: 14 Νισάν Πέμπτη / 15 Νισάν Παρασκευή (συμφωνεί με τα συνοπτικά ευαγγέλια, αλλά διαφωνεί με το «κατά Ιωάννην»).

Έτος 35: 14 Νισάν Κυριακή / 15 Νισάν Δευτέρα (δεν συμφωνεί με κανένα ευαγγέλιο).

Έτος 36: 14 Νισάν Παρασκευή / 15 Νισάν Σάββατο (συμφωνεί μόνο το «κατά Ιωάννην», αλλά διαφωνούν τα τρία συνοπτικά).

Συμπέρασμα: μεταξύ του εύρους 29-36, δεν υπάρχει καμία συμφωνία μεταξύ των τεσσάρων κανονικών ευαγγελίων για την σταύρωση του Ιησού.

Ποιά τα ιστορικά στοιχεία των ευαγγελίων για τη γέννηση και τον θάνατο του Ιησού; (ως επίλογος)

«Κατά Μάρκον»: Δεν μας δίνει τίποτα για την γέννηση. Ο θάνατος τοποθετείται στις 15 Νισάν Παρασκευή, που είναι το έτος 34 κ.ε.

«Κατά Ματθαίον»: Αναφέρει ότι η γέννηση συνέβη στις ημέρες του Ηρώδη (2:1) λίγο πριν πεθάνει (2:19). Επειδή θανατώνει τα νήπια έως δύο ετών (2:16) και πεθαίνει το 4 π.κ.ε., έπεται ότι ο Ιησούς γεννήθηκε μεταξύ 6-4 π.κ.ε. Ο Ιησούς πεθαίνει 15 Νισάν Παρασκευή, που είναι το έτος 34 κ.ε.

«Κατά Λουκάν»: Αναφέρει ότι η γέννηση συνέβη όταν ηγεμόνας της Συρίας ήταν ο Κυρήνιος (2:1-6). Αυτό τοποθετείται στο 7 κ.ε. Επίσης, στο 15 έτος του Τιβερίου (δηλαδή στο έτος 29), ο Ιησούς βαπτίζεται (3:1). Τότε είναι περίπου τριάντα ετών (3:23). Αν υπολογίσουμε με βάση το προηγούμενο στοιχείο που δίνει το «κατά Λουκάν», ο Ιησούς είναι είκοσι δύο ετών. Αν υπολογίσουμε με βάση το «κατά Ματθαίον», είναι τριάντα τρία με τριάντα πέντε. Ο Ιησούς πεθαίνει 15 Νισάν Παρασκευή, που είναι το έτος 34 κ.ε.

«Κατά Ιωάννην»: Δεν μας δίνει τίποτα για τη γέννηση. Ο θάνατος τοποθετείται στις 14 Νισάν Παρασκευή, που είναι είτε το έτος 30, είτε το 33, είτε το 36 κ.ε.

Εδώ θα άξιζε να αναφερθεί ο υπαινιγμός του συγγραφέα ότι ο Ιησούς πλησίαζε τα πενήντα έτη, άποψη με την οποία συμφωνεί και ο Ειρηναίος της Λυών. Από όσο είμαι σε θέση να γνωρίζω, η άποψη αυτή υποστηρίζεται μόνο από τους συγκεκριμένους συγγραφείς. *«εἶπον οὖν οἱ Ἰουδαῖοι πρὸς αὐτόν Πεντήκοντα ἔτη οὕτω ἔχεις καὶ Ἀβραὰμ ἐώρακας εἶπεν αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς Ἄμην ἀμὴν λέγω ὑμῖν πρὶν Ἀβραὰμ γενέσθαι ἐγὼ εἰμί»* (8:57-58).

Τα ευαγγέλια αδυνατούν να συμφωνήσουν και να δώσουν την χρονολογία γέννησης και θανάτου του κεντρικού προσώπου του οποίου περιγράφουν τις κινήσεις και την δράση (με διαφορές από μικρές έως μεγάλες και αγεφύρωτες) και στο οποίο καλούν τους αναγνώστες να πιστέψουν και να αφιερώσουν ολόκληρο το βίο τους. Το λογικό συμπέρασμα είναι ότι οι συγγραφείς των ευαγγελίων δεν έζησαν μαζί με τον Ιησού, δεν τον γνωρίζουν πραγματικά, και αν κρίνει κανείς από τα λάθη τους όσον αφορά τα εβραϊκά έθιμα, τη γεωγραφία, το Νόμο, και τους αναχρονισμούς, δεν ήταν καν Ιουδαίοι. Στην καλύτερη περίπτωση, είτε αναπαράγουν παραδόσεις πολύ παλαιότερες από την εποχή τους (πιθανότατα αλλοιωμένες εξ ου και οι σημαντικές διαφορές), είτε τις κατασκευάζουν (όπως δέχεται ο φιλόσοφος Πορφύριος). Ακολούθως, μπορεί να ισχυριστεί κανείς ότι ο Ιησούς δεν υπήρξε ποτέ.

Διομήδης